

KORUMA ALTINDA BULUNAN 13-18 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN OKUL ALGISI*

Cihan EKİNCİ**

Rasim TÖSTEN***

Özet

Bu araştırmanın amacı, Korunma altında bulunan 13-18 yaş arası çocukların okul algısını nitel araştırma yöntemlerinden metafor analizi yöntemini kullanarak incelemektir. Araştırma Siirt Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesinde korunma altında bulunan 60 çocuğun katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların okul kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar analiz edilerek söz konusu metaforlar 8 farklı kategoriye ayrılmıştır. Araştırmaya katılan çocukların okulu, Bilgi ve Aydınlanma Yeri (“Okul kitaba benzer çünkü içi bilgi doludur.”), Aidiyet (“Okul evdeki aileye benzer çünkü arkadaşlarımız kardeşlerimize, öğretmenlerimiz anne-babamıza benzer.”), Gelecek Umudu (“Okul güneşe benzer çünkü güneş doğmaya başladıkça hayat yeniden başlar yeniden doğar”), Kısıtlanma (“Okul hapishaneye benzer çünkü baskı altındayız”), Olgunlaşma (“Okul hayata benzer çünkü tecrübedir”), Mutluluk Kaynağı (“Okul cennete benzer çünkü ne kadar okursan o kadar mutlu olursun.”), Birleştirme (“Okul çocuk parkına benzer çünkü bütün çocuklar orada toplanır.”) ve Koruma (“Okul anneye benzer çünkü bizi korur ve kollar.”) olmak üzere 8 kategoride anlamlandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Korunma Altında Bulunan Çocuk, Okul Algısı, Metafor.

Gönderilme Tarihi: 13.06.2018

Kabul Tarihi: 11.12.2018

* Bu çalışma Cihan EKİNCİ'nin Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalında yapmış olduğu Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi'nden üretilmiştir.

** Psikolog, ekinci.chn@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, rasimtosten@hotmail.com

THE SCHOOL PERCEPTIONS OF PROTECTED CHILDREN AGED 13-18 YEARS OLD

Abstract

The purpose of this study is to examine the school perceptions of protected children aged 13 to 18 by using the metaphor analysis which is a qualitative research method. The research was carried out with the participation of 60 children who were protected under Siirt Family and Social Policies Provincial Directorate. Metaphors produced by the participants on the school concept were analyzed and investigated in 8 different categories. In the study, the participant children have produced 8 meaningful metaphors related to the school: Knowledge and Place of Enlightenment (School is similar to a book because it is full of information), Belonging (The school is similar to a family at home because our friends are like brothers and sisters, our teachers are like our parents) Future Hope (School is like the sun because life begins to rise again), Restriction (School is similar to prison because we are under pressure), Maturation (School is similar to life because it gives experience), Source of Happiness (School is like paradise because the more you read the more you become happy) Collectivity (The school is similar to a children's playground because all the children are gathered there) and Protection (The school is similar to the mother because it protects and arms us).

Keywords: *Child Under protection, School Perception, Metaph*

Giriş

Ülkemizde korunmaya ihtiyacı bulunan çocuklar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından 2828 sayılı Sosyal Hizmet Kanunu ve 5395 Çocuk Koruma Kanunu kapsamında hakkında “korunma” ya da “Bakım Tedbiri” kararı alınarak, yaş ve cinsiyet durumlarına göre bünyelerindeki kurumlara yerleştirilmektedir. “Korunma ihtiyacı bulunan çocuk” statüsünde bulunan çocukların bakım, sağlık, eğitim, psiko-sosyal, güvenlik v.b. ihtiyaçları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanmaktadır. Bu ihtiyaçlar arasında çocukların “eğitim” ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bir takım kurumsal çalışmalar yapılmakta, çocukların eğitim süreçleri ile ilgili politikalar üretilmektedir.

Korunma altında bulunan çocuklara ilişkin yapılan literatür araştırmasında korunma altında bulunan çocukların okula yüklediği anlamın ne olduğunu ortaya koyan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Korunma altında bulunan çocukların okul algısının ne olduğunun bilimsel araştırmalarla incelenmesinin korunma altında bulunan çocukların eğitimi için yapılan kurumsal çalışmalara ve üretilcek politikalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İnsanların sosyal bir varlık olarak nesnelere, olayları, çevreyi ya da hayatı nasıl gördükleri, duygu ve düşüncelerini nasıl aktardıkları, kendilerini nasıl ifade ettikleri incelediğinde birçok yol ve yöntem kullanıldığı göze çarpmaktadır. Bunlar arasında konuşma, yazma, resim çizme, jest ve mimik kullanma gibi farklı yöntemler vardır. Metaforlar da aynı şekilde insanların duygu ve düşüncelerini ifade ederken kullandıkları, soyut duygu ve düşüncelerini somutlaştırmaya, onları belirgin hale getirmeye yarayan yöntemlerden bir tanesidir (Aydın, 2006). Metaforlar, benzetme yoluyla duygu, düşünceleri aktarma işidir. Cerit (2008) metaforu, “*insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç*” olarak ifade etmiştir. Metaforlar aralarında belli bir ilişki kurulan değişkenlerle konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur (Şişman, 2002; Arpacı ve Yıldırım, 2014).

Korunma altında bulunan çocukların okul algılarının saptanmasında metaforların önemli bir araç olduğu düşünülmektedir.

Yapılan araştırmanın amacı; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde korunma altında bulunan 13-18 yaş arası çocukların “okul” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforları tespit etmek ve tespit edilen bu metaforları çeşitli kategoriler altında sınıflandırarak okul kavramını algılama biçimini ortaya koymaktır. Çalışmada, “*Koruma altında bulunan 13-18 yaş arasındaki çocukların okul kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar nelerdir?*” sorusuna yanıt aranmıştır.

Literatürde korunma ihtiyacı olan çocukların okul algısının araştırılmış olduğuna dair herhangi bir araştırmaya rastlanmamış olması ve araştırmamanın korunma altındaki çocukların okul algısını ortaya koyması araştırmayı hem özgün hem önemli kılmaktadır. Bu araştırmanın başta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olmak üzere paydaş diğer kurumlarla hedef grubun eğitimine yönelik yapılacak çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Korunma Altında Bulunan Çocuklar

Korunma altında bulunan çocuklar için “korunma ihtiyacı olan çocuk” tanımını kullanılır.

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’na (SHK) göre korunma ihtiyacı olan çocuk;

“Beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olmak koşuluyla; ana veya babasız, ana ve babasız çocuklar; ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan çocuklar; ana ve babası veya her ikisi tarafından terk edilen çocuklar; ana veya babası tarafından ihmal edilip fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocukların korumaya ihtiyacı vardır.”

şeklinde tanımlanmıştır (m.3).

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nda (ÇKK) ise “korunma ihtiyacı olan çocuk”, “*Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk*” olarak tanımlanmaktadır (m.3/a1).

Yetiştirme Yurtlarının Kuruluş ve İşleyişine İlişkin Yönetmeliğe göre, *ebeveynlerinden birisi veya her ikisi de olmayan, ya da olduğu halde çocuklarına bakamayacak durumda olan veya ebeveyn tarafından ihmal edilen çocuklar korunmaya muhtaç çocuk kapsamında yer alırlar* (m. 1/20).

Korunma ihtiyacı olan çocuklar 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 22. Maddesi veya 5395 Çocuk Koruma Kanununun “Bakım Tedbiri” kararı ile korunma altına alınır. Çocuk koruma sisteminde kullanılan tedbir türü olan bakım tedbiri Çocuk Koruma Kanunu’nda “çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi halinde, çocuğun resmi veya özel bakım yurdu ya da koruyucu aile hizmetlerinden yararlandırılması veya bu kurumlara yerleştirilmesine” şeklinde hüküm verilmiştir (m.5/1 c.).

Korunma altında bulunan çocuklar, Aile ve sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde bulunan kuruluşlarda (Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü, Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi Müdürlüğü, Çocuk Destek Merkezi Müdürlüğü, vb.) yaş, cinsiyet ve özel durumlarına göre kuruluşlara yerleştirilerek ya da bir koruyucu aile yanında bakım, eğitim, sağlık, güvenlik v.b. ihtiyaçları sağlanan çocuklardır.

Korunma Altında Bulunan Çocukların Eğitimi

Korunma altında bulunan çocukların eğitim hakkı her çocuk gibi evrensel yasalarla güvence altına alınmıştır. Evrensel yasaların dışında ülkemizde çeşitli nedenlerle eğitim hakkından mahrum kalmış çocuklar haklarında 5395 Çocuk Koruma Kanunu kapsamında “Eğitim Tedbiri” kararı alınarak eğitim sürecine dâhil edilirler. 5395 Çocuk Koruma Kanununda Eğitim Tedbiri; “çocuğun bir eğitim kurumuna gündüzlü veya yatılı olarak devamına; iş ve meslek edinmesi amacıyla bir meslek veya sanat edinme kursuna gitmesine veya meslek sahibi bir ustanın yanına yahut kamuya ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmesine” şeklinde ifade edilmiştir (m.5/1 b)

Korunma altında bulunan çocuklar, çocuk evlerinde, kuruluşlarda ya da koruyucu aile yanında kalıyor olsalar da eğitim ve öğretimlerini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda sürdürmektedirler. Bu durum 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda, “Okul çağındaki korunmaya ihtiyacı olan çocukların eğitim ve öğretimleri Milli Eğitim Bakanlığı ile diğer kamu kurumlarına ait okullarda gerçekleştirilir.” ifadesine dayandırılarak yapılmaktadır (m.25).

Korunma altında bulunan çocukların eğitimlerine devam edebilmeleri, iş ve meslek edinmeleri için yasa maddeleri geliştirilmiştir. Korunma altında bulunan ve eğitimine devam edenler için 2828 Sosyal Hizmetler Kanunu’nda “Reşit olduktan sonra koruma kararının devamı aşağıda belirtilen şartlara bağlıdır.

a) 18 yaşını tamamlamış olan korumaya muhtaç çocuklardan;

1. Ortaöğrenime devam edenlerin 20 yaşına kadar,
2. Yükseköğrenime devam edenlerin 25 yaşına kadar koruma kararları uzatılabilir.” hükmü yer almaktadır. (m.24)

Çocuklar hakkındaki koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarına ilişkin olarak Çocuk Koruma Kanununda da “Tedbirin uygulanması, 18 yaşın doldurulmasıyla birlikte kendiliğinden sona erer. Ancak eğitim ve öğrenime devam edebilmesi amacıyla çocuğun rızası alınarak tedbirin uygulanması belli bir süre daha uzatılabilir.” denilmektedir (m.7/6).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının iç mevzuatında korunma altında bulunan çocukların eğitimi destekleyici maddeler bulunmaktadır. Bunlardan biri Çocuk Evleri Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Uygulanması Hakkında Genelgenin 5. Maddesinde:

b) Çocukların ders yönünden desteklenmeleri, Seviye Belirleme Sınavına (SBS) katılacak 8. sınıf öğrencileri ile 12.sınıf öğrencileri öncelikli olmak üzere lise öğrencilerinin üniversiteye giriş sınavlarına hazırlanmalarında, çocukların okullar bünyesindeki kurslara ve özel dershanelere devam etmeleri sağlanmalıdır. Bu hususta; Milli Eğitim Bakanlığının Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz veya Burslu Okutulacak Öğrenci ve Kursiyerler konulu mevzuatında yer alan kontenjanlar başta olmak üzere çocukların öncelikle yerel imkânlarla söz konusu hizmetlerden yararlanması yönünde değerlendirmeye gidilmelidir. c) Çocuk evlerinde ilköğretim, lise ve yüksek öğrenime devam eden çocuk ve gençlerimizin psiko-sosyal sorunları giderilmeli, okul başarılarının yanı sıra ilgi ve istekleri doğrultusunda sosyal, sportif ve kültürel alanlarda gelişimlerini sağlayacak faaliyetlere katılmaları sağlanarak iş ve meslek seçiminde rehberlik edilmeli, okula devam ve başarı durumları izlenmeli, koordinasyon merkezi ve çocuk evi sorumluları okul ve dersaneler ile işbirliği içinde çocuğun durumunu düzenli olarak değerlendirme konusunda gerekli titizliği göstermelidir.

ifadesi yer almaktadır (m.5).

Korunma altında bulunan çocukları eğitime teşvik etmek ve eğitimleri sonunda meslek edinmelerini sağlamak amacıyla 3413 sayılı SHÇEK Kanunu ile işe yerleşmeleri sağlanmaktadır. Bu kanun yapısal olarak korunma altında bulunan çocukların eğitimlerine devam etmeleri açısından teşvik edici niteliktedir.

Korunma Altında Bulunan Çocukların Okullardaki Durumu

Jackson ve arkadaşlarının (2002) korunma altındaki çocuklarla ilgili yaptıkları araştırmaya göre korunma altındaki çocukların aileleri yanında kalan çocuklara göre akademik başarılarının daha düşük olduğu, daha fazla davranış problemleri sergiledikleri tespit edilmiş, Blome ve arkadaşların (1997) yapmış olduğu araştırmada benzer şekilde korunma altındaki çocukların eğitimsel başarı düzeyleri düşük olduğu, bu çocukların okul performanslarında ve okula uyumlarında sorunlar yaşadıkları ortaya konulmuştur (Akt. Elmacı, 2016).

Korunma altındaki çocukların okullardaki akademik başarı durumunun düşük olmasının yanında çocukların psiko-sosyal değişkenler açısından da çeşitli

sorunlar yaşadıkları yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. Grvardar (2001) tarafından gerçekleştirilen çalışmada korunma altında bulunan çocukların birçok psiko-sosyal sorun yaşadıkları (benlik saygıları daha düşük; depresyon ve yalnızlık, umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeyleri yüksek; olumsuz davranışlar sergileme) görülmüştür. Yine Saral'ın (2013) ergenler üzerinde yaptığı araştırmasında yetiştirme yurtlarında yaşayan öğrencilerin aile yanında yaşayan öğrencilere göre daha olumsuz benlik algısına sahip oldukları, akademik başarılarının daha düşük olduğu görülmüştür.

3413 sayılı SHÇEK Kanunu ile 18 yaşından sonra kaldıkları kuruluşlardan reşit olarak ayrılan gençlerin işe yerleşmeleri sağlanmaktadır. Bu kanun korunma altında bulunan çocukların eğitimlerine devam etmeleri açısından teşvik edici niteliktedir. Ancak yapılan araştırmalar iş garantisinin başarı güdüsünü engellediğini ortaya koymaktadır (Balcı, 1999). Dolaysıyla korunma altındaki çocukların akademik başarı ve psiko-sosyal açıdan birçok dezavantajı olmakla birlikte iş garantilerinin de olması onların okul algısında nasıl bir yer tuttuğu bu araştırmanın konusu olmuştur.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma modellerinden biri olan olgubilim araştırma modeli kullanılmıştır. Olgubilim, farkında olunan ancak derinlemesine açıklanma ihtiyacı duyulduğu zaman kullanılan bir model olup bu araştırma modeli araştırmacıya bir olgu hakkında daha derinlemesine ve zengin söylemlerle yorumlamasına imkn tanımaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Araştırmanın alışma Grubu

Araştırmanın alışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi esas alınarak 60 ğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubunun lt Siirt Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesindeki ocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü ve ocuk Evleri Koordinasyon Merkezi Müdürlüğünde korunma altında bulunan 13-18 yaş arası 60 ocuk oluşturmuştur.

Çalışmada katılımcılara verilen kodlar ve katılımcıların okula ilişkin metaforları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Kodlama ve Üretilen Metaforlar

Kodlama	Metafor	Kodlama	Metafor
K1	Öğretmen	K31	Ev
K2	Anne	K32	Sistem
K3	Kitap	K33	Doğa
K4	Arkadaş	K34	Hayat
K5	Bilgi Küpü	K35	Ev
K6	Su	K36	Aile
K7	Cennet	K37	Hayat
K8	Yürek	K38	Öğrenme
K9	Kabus	K39	Sanat
K10	Tohum	K40	Hapishane
K11	Aile	K41	Tren
K12	Güneş	K42	Kitap
K13	Sevgi	K43	Hayal
K14	Kitap	K44	Hayat
K15	Hayat	K45	Asker
K16	Çocuk Parkı	K46	Sözlük
K17	Hapishane	K47	Gökkuşağı
K18	Tramvay	K48	Zeka Küpü
K19	Baba	K49	Merdiven
K20	Sözlük	K50	Orman
K21	Hayat	K51	Eğlence
K22	Beceri	K52	Ev
K23	Ev	K53	Bilgi Yuvası
K24	Rüzgar	K54	Toplum
K25	Eğitici	K55	Çalışma
K26	Ülke	K56	Aile
K27	Ev	K57	Eğitim
K28	Şefkat	K58	Ev
K29	Toplum	K59	Ev
K30	Kitapevi	K60	İnşaat

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın amacına ulaşabilmek amacıyla yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda açıklayıcı bilgilerden sonra katılımcılardan;

“Okul.....gibidir; çünkü” şeklinde tek şablonluk soruyu yazılı olarak yanıtlamaları istenmiştir. Çalışma grubundaki çocuklara soruyu yanıtlamaları için yeterli süre verilmiştir. Çocukların birbirinden bağımsız cevap vermeleri sağlanmıştır. Katılımcılar tarafından doldurulan bu formlar bu araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır.

Söz konusu veri toplama aracının 2018 Ocak-Şubat ayları arasında Siirt Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesinde korunma altında bulunan çocuklara uygulanmıştır. Uygulama için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının uygulama izni bulunmaktadır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi esas alınmıştır. Araştırmada elde edilen veriler arasında ilişkilere ulaşabilmek amacıyla içerik analizi yapılmıştır. Çalışma grubunda elde edilen veriler öncelikle “kodlama ve ayıklama” evresinden geçirilmiştir. Araştırma 60 metafor üzerinden yürütülmüştür. Analizde ikinci olarak “derleme aşaması” yapılmıştır. Daha önce listelenmiş olan metaforlar listesinden birer örnek ifade seçilmiştir. Analizin üçüncü basamağında katılımcı korunma altında bulunan çocukların ürettikleri metaforlar gruplandırılarak temalandırılmış olup 8 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Temalandırma sürecinde uzman görüşleri de alınarak geçerliğin sağlanmasına dikkat edilmiştir. Yine katılımcılara ait bilgilere yer verilerek,, katılımcıların ürettikleri metaforların tamamı paylaşarak çalışmanın güvenilirliği ve inandırıcılığı arttırılmaya çalışılmıştır. Örnek ifadelerle sıkça yer verilerek araştırmanın geçerliliğin artırılması sağlanmıştır. Son olarak verilerin analizi tamamlandıktan sonra raporlaştırılmak üzere bilgisayar ortamına aktarımı sağlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde korunma altında bulunan çocukların okul kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan yola çıkarak geliştirilen 8 farklı kavramsal kategori ve kategorilerin altında katılımcı çocukların ürettiği metaforlar açıklanmıştır.

Okul Kavramına İlişkin Üretilen Metaforlar

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre katılımcılar “Okul” kavramına ilişkin 60 metafor üretmişlerdir. Katılımcılar tarafından oluşturulan 60 metafordan 36’sı (Öğretmen, Anne, Arkadaş, Bilgi Küpü, Su, Cennet, Yürek, Kabus, Tohum, Güneş, Çocuk Parkı, Tramvay, Baba, Beceri, Rüzgar, Eğitici, Ülke, Şefkat, Kitapevi, Sistem, Öğrenme, Sanat, Tren, Asker, Gökkuşluğu, Zeka Küpü, Merdiven, Orman, Eğlence, Çalışma, Eğitim, İnşaat, Hayal, Doğa, Bilgi Yuvası, Sevgi) yalnızca 1 defa üretilmiştir. 60 metafordan 3’ü (Toplum, Hapishane, Sözlük) 2 defa üretilmiştir. 2 adet metafor (Kitap, Aile) 3 defa üretilmiştir. “Hayat” metaforu 5 kez üretilirken “Ev” metaforu ise 7 defa üretilmiştir. Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar ve sayıları (f) Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Okul Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar, Onları Temsil Eden Katılımcı Sayıları

Sıra	Metafor	Sayı (f)	Sıra	Metafor	Sayı (f)
1	Anne	1	23	Eğitici	1
2	Öğretmen	1	24	Ülke	1
3	Kitap	3	25	Şefkat	1
4	Arkadaş	1	26	Toplum	2
5	Bilgi Küpü	1	27	Kitapevi	1
6	Su	1	28	Sistem	1
7	Cennet	1	29	Öğrenme	1
8	Yürek	1	30	Sanat	1
9	Kabus	1	31	Tren	1
10	Tohum	1	32	Asker	1
11	Aile	3	33	Gökkuşluğu	1
12	Güneş	1	34	Zeka Küpü	1
13	Sevgi	1	35	Merdiven	1
14	Hayat	5	36	Orman	1
15	Çocuk Parkı	1	37	Eğlence	1
16	Hapishane	2	38	Çalışma	1
17	Tramvay	1	39	Eğitim	1
18	Baba	1	40	İnşaat	1
19	Sözlük	2	41	Hayal	1
20	Beceri	1	42	Doğa	1
21	Ev	7	43	Bilgi Yuvası	1
22	Rüzgar	1			
Toplam		38	+	22 =60	

Okul Kavramına İlişkin Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Katılımcı çocukların okul kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar sırasıyla; Bilgi ve Aydınlanma Yeri, Aidiyet, Gelecek Umudu, Kısıtlanma, Olgunlaşma, Mutluluk Kaynağı, Birleştirme, Koruma olmak üzere 8 kategoride ele alınmıştır (Tablo 3).

Tablo 3: Koruma Altındaki Çocukların Okul Kavramına İlişkin Oluşturdıkları Metafor Kategorileri

Sıra No	Kategoriler	Metafor Adları	Katılımcı		Metafor	
			f	%	f	%
1	Bilgi ve Aydınlanma Yeri	Kitap (3), Sözlük(2), Bilgi Yuvası(1), Zekâ Küpü(1), Öğrenme(1), Doğa(1), Sanat(1), Kitapevi(1), Eğitici(1), Beceri(1), Bilgi Küpü(1), Öğretmen(1), Sevgi(1), Hayat (2), Toplum (1)	19	31,6	15	31,2
2	Aidiyet	Ev (5), Aile (3), Yürek(1)	9	15	3	6,2
3	Gelecek Umudu	Şefkat(1), Merdiven(1), Hayal(1), Hayat(1), Eğitim(1), Çalışma(1), Güneş(1)	7	11,6	7	14,5
4	Kısıtlanma	Hapishane(2), Sistem(1), Rüzgâr(1), Baba(1), Kâbus(1)	6	10	5	10,4
5	Olgunlaşma	Ev(1), Hayat(2), Tohum(1), Orman(1), İnşaat(1)	6	10	5	10,4
6	Mutluluk Kaynağı	Su(1), Cennet(1), Tren(1), Tramvay(1), Eğlence(1)	5	8,3	5	10,4
7	Birleştirme	Ülke(1), Toplum(1), Çocuk Parkı(1), Gökkuşluğu(1)	4	6,6	4	8,3
8	Koruma	Ev(1), Arkadaş(1), Asker(1), Anne(1)	4	6,6	4	8,3

Katılımcıların Okulun “Bilgi ve Aydınlanma Yeri”ne Yönelik Algıları

Bilgi ve Aydınlanmaya yönelik olarak 19 kişi tarafından 15 metafor üretilmiştir. Üretilen bu metaforlar; Kitap (3), Sözlük(2), Bilgi Yuvası(1), Zekâ Küpü(1), Öğrenme(1), Doğa(1), Sanat(1), Kitapevi(1), Eğitici(1), Beceri(1), Bilgi Küpü(1), Öğretmen(1), Sevgi (1), Hayat (2), Toplum (1) olarak sıralanmaktadır. Bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir:

“Okul doğaya benzer çünkü nefes aldıkça bilgi odaklı hayat olur.”

“Okul beceriye benzer çünkü bize akıl verir ve öğretir.”

“Okul sözlüğe benzer çünkü bilgi doludur.”

“Okul öğretmene benzer çünkü öğretir.”

“Okul bilgi küpüne benzer çünkü bize bilgi verir.”

“Okul eğiticiye benzer çünkü okul öğreten ve öğrenendir.”

“Okul kitapevine benzer çünkü her yer kitapla doludur.”

“Okul öğrenmeye benzer çünkü bir insanın öğrenebileceği bir şeydir. Bir insan okulda öğrenmek içindir.”

“Okul kitaba benzer çünkü içi bilgi doludur.”

“Okul zekâ küpüne benzer çünkü bize zekâ ve eğitim verir.”

“Okul bilgi yuvasına benzer çünkü öğrendikçe bilgiler bitmez her geçen gün daha çok bilgi alırsın.”

“Okul sanata benzer çünkü topluma güzeli öğretir.”

“Okul sevgiye benzer sevdikçe öğrenirsin.”

“Okul hayata benzer çünkü içinde bize anlatılan çok şey var.”

“Okul topluma benzer çünkü toplumda bir şeyler kazanırız.”

Katılımcıların Okulun “Aidiyet” Yönü Üzerine Algıları

Okul yönelik algının Aidiyet yönünün vurgulandığı kategoride: Ev (5), Aile (3), Yürek(1) olarak sıralanmıştır. 9 katılımcı çocuk 3 farklı metafor üretmiştir. Katılımcıların bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul evdeki aileye benzer çünkü arkadaşlarımız kardeşlerimize, öğretmenlerimiz anne-babamıza benzer.”

“Okul aileye benzer çünkü orda kendimi orda rahat hissetmeme sebep oluyor.”

“Okul yüreğimize benzer çünkü ne kadar çok bağlı olursak o kadar yüreğimize girer ve sıcak bir yuvarımız olur.”

Katılımcıların Okulun “Gelecek Umudu” Yönü Üzerine Algıları

Okulun “Gelecek Umudu” yönü üzerine 7 katılımcı 7 metafor üretmiştir. Bu metaforlar kategoride; Şefkat(1), Merdiven(1), Hayal(1), Hayat(1), Eğitim(1), Çalışma(1), Güneş(1) şeklinde sıralanmaktadır. Katılımcıların bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul şefkate benzer çünkü büyüüp meslek sahibi olmamız içindir.”

“Okul güneşe benzer çünkü güneş doğmaya başladıkça hayat yeniden başlar yeniden doğar.”

“Okul merdivene benzer çünkü her yıl bir adım atıp amacımıza ulaşırız.”

“Okul çalışmaya benzer çünkü okulumuzu okuyup mesleğimizi kazanmak içindir.

“Okul eğitime benzer çünkü okumak içindir. Gelecekte meslek sahibi olmak içindir.”

“Okul hayallerime benzer çünkü hayallerimi gerçekleştireceğim yerdir.”

“Okul hayata benzer çünkü okul okuyunca insanın hedefleri olur, amaç ve uğraş içinde olur, hedefini kazanınca hayatını kazanmış olur.”

Katılımcıların Okulun “Kısıtlama” Yönü Üzerine Algıları

Okulun Kısıtlanma yönü üzerine 6 katılımcı tarafından Hapishane(2), Sistem(1), Rüzgâr(1), Baba(1), Kabus(1) olmak üzere 5 metaforlar üretilmiştir. Katılımcıların bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul sisteme benzer çünkü disiplinlidir.”

“Okul rüzgâra benzer çünkü serttir.”

“Okul hapishaneye benzer çünkü baskı altındayız.”

“Okul kâbusa benzer çünkü uykularımı böler.”

“Okul babaya benzer çünkü serttir.”

Katılımcıların Okulun “Olgunlaşma” Yönü Üzerine Algıları

6 Katılımcı 5 farklı metafor üretmiştir. Bu metaforlar kategoride; Ev(1), Hayat(2), Tohum(1), Orman(1), İnşaat(1) şeklinde sıralanmıştır. Katılımcıların bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul eve benzer çünkü büyüdüğümüz yerdir.”

“Okul tohuma benzer çünkü ekilince tohum verir, tohum verince de yeşerir.”

“Okul hayata benzer çünkü tecrübedir.”

“Okul ormana benzer çünkü ikisi de yetiştirir.”

“Okul inşaata benzer çünkü orda temellerimizi atarız.”

Katılımcıların Okulun “Mutluluk Kaynağı” Yönü Üzerine Algıları

“Mutluluk Kaynağı” yönüne yönelik olarak 5 katılımcı 5 metafor üretmiştir. Üretilen bu metaforlar: Su(1), Cennet(1), Tren(1), Tramvay(1), Eğlence(1) olarak sıralanmıştır. Bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul cennete benzer çünkü ne kadar okursan o kadar mutlu olursun.”

“Okul suya benzer çünkü okudukça rahatlırsın.”

“Okul trene benzer çünkü sevdiğimiz bir yere götürür.”

“Okul tramvaya benzer çünkü hızlı ve eğlencelidir.”

“Okul eğlenceye benzer çünkü sıkılmıyorum iyi vakit geçiriyordum.”

Katılımcıların Okulun “Birleştirme” Yönü Üzerine Algıları

Okulun “Birleştirme” yönüne yönelik olarak 4 katılımcı 4 metafor üretmiştir. Üretilen bu metaforlar: Ülke(1), Toplum(1), Çocuk Parkı(1), Gökkuşuğu(1) olarak sıralanmıştır. Bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul çocuk parkına benzer çünkü bütün çocuklar orada toplanır.”

“Okul bir ülkeye benzer çünkü her çeşit ve her türlü karakter ve beceriye sahip insanlar yer alır içinde.”

“Okul bir gökkuşuğuna benzer çünkü rengârenk hayat ve insanlar içinde ve çevresinde yer alır.”

“Okul topluma benzer çünkü kalabalık ve güzel bir yerdir.”

Katılımcıların Okulun “Koruma” Yönü Üzerine Algıları

Okulun “Koruma” yönüne yönelik olarak 4 katılımcı 4 metafor üretmiştir. Üretilen metaforlar: Ev(1), Arkadaş(1), Asker(1), Anne(1) olarak sıralanmıştır. Bu kategoride üretilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

“Okul eve benzer çünkü güvenli.”

“Okul bir arkadaşına benzer çünkü bize yardımcı olandır bizi koruyandır.”

“Okul anneye benzer çünkü bizi korur ve kollar.”

“Okul askere benzer çünkü bize kötü bir şey olsun istemez.”

Tartışma ve Sonuç

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde devlet koruması altında bulunan 13-18 yaş çocukların okul algısını ortaya koymak için bu araştırma yapılmıştır. Araştırma nitel desenli metafor çalışmasıdır. Araştırma, Siirt Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesindeki kuruluşlar olan Çocuk Evleri Sitesi ve Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi Müdürlüğünde koruma altında bulunan 60 çocuk üzerinden yürütülmüştür.

Araştırmaya katılan korunma altındaki çocukların okula ilişkin en sık vurguladıkları kavram “bilgi ve aydınlanma yeri” kavramıdır. Araştırmaya katılanların 19’u (%31,6) okulun “bilgi ve aydınlanma yeri” yönüne vurgu yapmışlardır. Bu alanda toplam 15 farklı metafor üretilmiştir. Korunma altında bulunan çocukların bir anlamda okulun işlevini yansıttıkları bu alan, katılımcıların ağırlıklı olarak üzerinde durdukları husustur. Okulun bilgi ve aydınlanma yeri olarak anlandırılmasına ilişkin üretilen metaforlar incelendiğinde, okulun direkt olarak bilgi ile ilişkili metaforların (Kitap, Sözlük, Bilgi Yuvası, Zekâ Küpü, Öğrenme, Kitapevi, Eğitici, Beceri, Bilgi Küpü) yanında “Doğa, Sanat, Sevgi, Hayat, Toplum” gibi metaforların da üretilmiş olduğu görülmektedir. Yapılan araştırma Saban’ın (2008) ilköğretim birinci kademe öğrencileri üzerinden yaptığı araştırma sonuçları ile örtüşmektedir. Saban’ın araştırmasında (2008), ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin okulu “bilgi kazanılan yer” olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Benzer şekilde Aydoğdu’nun (2008) 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri üzerinde okul kavramına ilişkin yaptığı çalışmada çocukların okulları bilgi veren, koruyan ve güven veren, yeni nesli yetiştiren, şekillendiren bir yer olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Yine meslek lisesi öğrencileri üzerinde Bülbül ve Toker-Göçer (2015) yapmış olduğu çalışmada da öğrencilerin ikinci olarak okulu bilgi veren geliştiren yer olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Arpacı ve Yıldırım’ın (2014) meslek lisesi öğrencileri üzerinden yaptığı çalışmada, öğrencilerin okulu bilgi kaynağı, güven duyulan, kendilerini her konuda şekillendiren ve geleceğe hazırlayan bir yer olarak gördükleri ifade edilmiştir. Okulun korunma altında bulunan çocuklar ile korunma ihtiyacı bulunmayan çocuklar açısından benzer olduğu görülmektedir.

Katılımcılar okula ilişkin ikinci olarak en sık vurguladıkları kavram aidiyettir. Katılımcı çocukların 9’u (%15) okulun “aidiyet” yönüne vurgu yapmışlardır. Bu alanda 3 farklı metafor (Ev, Aile, Yürek) üretilmiştir. Üretilen metaforlar incelendiğinde “Ev” metaforunun çalışmadaki en sık tekrarlanan metafor olduğu görülmektedir. Araştırmada toplam 7 defa üretilmiş olan ev metaforunun 5’inde

katılımcıların aidiyet vurgusu ön plandadır. Benzer şekilde araştırmada 3 defa üretilen “aile” metaforunun tamamında aidiyet vurgusu yapılmıştır. Korunma altında bulunan çocukların anne-baba ve kardeşlerden oluşan bir aile ve bu kişilerin bir arada buldukları bir eve sahip olmaması göz önünde bulundurulduğunda katılımcı çocukların ev ve aile kavramını kullanarak okulun aidiyet yönüne yapmış oldukları vurgunun temel psiko-sosyal ihtiyaçlarının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Nitekim Özdemir ve Kalaycı (2013) öğrencilerin okula bağlılık durumları ile metaforik okul algılarını inceledikleri araştırmada katılımcıların okulu orta düzeyde baskı yeri, koruma geliştirme yeri ve yuva gibi algıladıkları belirlemiştir.

Araştırmaya katılan çocukların 7’si (%11,6) okulun “ Gelecek Umudu” yönüne vurgu yapmıştır. Bu alanda 7 farklı metafor, “Şefkat, Merdiven, Hayal, Hayat, Eğitim, Çalışma, Güneş” üretilmiştir. Söz konusu alanda katılımcıların ifadelerinin “büyüdüğümde, gelecekte” ile başlayıp “meslek sahibi olmak, hayatı kazanmak” ile bittiği, bu durumun çocukların gelecek ile ilgili olumlu tasarımının olduğunu gösterdiği şeklinde değerlendirilmektedir. Benzer şekilde Aydoğdu’nun (2008) 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin okul kavramına ilişkin yaptığı araştırmasında 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yeni nesli yetiştiren, şekillendiren bir yer olarak gördüklerini ortaya koymuştur.

Araştırmada korunma altındaki çocukların 6’sının (%10) okulun “Kısıtlanma” yönü üzerinde durdukları görülmektedir. Bu alanda “Hapishane, Sistem, Rüzgâr, Baba, Kabus” metaforları üretilmiştir. Alan yazında öğrencilerin okula karşı algısının olumsuz olduğunu ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır. Akkaya (2012) araştırmasında öğrencilerin okula karşı olumsuz bir tutum içinde olduklarını belirtip öğrenciler için okulun gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algılandığını belirtmiştir. Araştırma bulgularında öğrencilerin çok sayıda “hapishane” metaforunu kullandıklarını, öğrencilere özgürlük tanınmadığını ve okulda öğrenciler için demokratik bir ortamın oluşmadığını ifade etmiştir. Nalçacı ve Bektaş (2012) araştırmalarında okul kavramına ilişkin katılımcılar tarafından üretilen ve ilk beş sırada yer alan metaforları aile, hayat, hapishane, fabrika ve toplum biçiminde belirlemiştir. Benzer şekilde araştırma sonuçları Özdemir’in (2012) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Araştırma sonuçları öğrencilerin okulu daha olumlu bir yer olarak algılamalarına katkı getirebilecek parametrelerin keşfedilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılanların 6’sı (%10) okulun “Olgunlaşma” yönüne vurgu yapmışlardır. Bu alanda “Ev, Hayat, Tohum, Orman, İnşaat” metaforları üretilmiştir.

Zikredilen metaforlar içinden “Hayat” metaforu iki defa üretilerek katılımcılar okulun hayata hazırlık, hayatın içinden olması, kişiye tecrübe kazandırması yönüne dikkat çekmişlerdir. Araştırmaya katılanların 5’i (%8,3) okulun “Mutluluk Kaynağı” yönüne vurgu yapmışlardır. Bu kategoride “Su, Cennet, Tren, Tramvay, Eğlence” metaforları üretilmiştir. Söz konusu kategoride değerlendirilen metafor cümlelerinde vurgu okulun hoş vakit geçirilen bir yer olduğudur. Araştırmaya katılan çocukların 4’ü (%6,6) okulun “Birleştirme” yönüne vurgu yapmıştır. Bu alanda “Ülke, Toplum, Çocuk Parkı, Gökkuşluğu” metaforları üretilmiştir. Söz konusu kategoride değerlendirilen metafor cümlelerinde ortak yaşama vurgu yapılmıştır. Korunma altında olmaları nedeniyle Çocuk Evleri Sitesinde veya Çocuk evlerinde kısmen toplu yaşam şeklinde barınma ihtiyaçları karşılanan çocuklar okula karşı da benzer bir vurgu yaptıkları dikkat çekmiştir. Araştırmaya katılanların 4’ü (%6,6) okulun “Koruma” yönüne vurgu yapmıştır. Bu alanda “Ev, Arkadaş, Asker, Anne” metaforları üretilmiştir. Söz konusu kategoride değerlendirilen metaforları üreten katılımcıların korunma ihtiyacı olan çocuklar olmaları düşünülerek söz konusu çocukların okul sisteminde de korumaya yönelik vurgu yapılmış olması önemlidir. Benzer şekilde Aydoğdu’nun (2008) öğrencilerin okul kavramına ilişkin yaptığı araştırmasında 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin okullarını koruyan ve güven veren, yeni nesli yetiştiren, şekillendiren bir yer olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Saban (2008) ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin okulu sevgi ve dayanışma, hoş ve güzel bir yer olarak nitelendirdikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Sonuç olarak; araştırma sonucunda korunma altında bulunan çocukların okulu nasıl algıladıklarına ilişkin ipuçları vermektedir. Araştırmada katılımcıların olumlu olarak okulun bilgi ve aydınlanma yeri, aidiyet, gelecek umudu, olgunlaşma, birleştirici, mutluluk kaynağı, koruma yönüne; olumsuz olarak ise okulun kısıtlama yönüne vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Koruma ihtiyacı olan çocuk eğitiminin önemi nedeniyle bu konuda yapılacak çalışmalarda, geliştirilecek politikalarda çocukların okula ilişkin sahip oldukları algının gözetilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Korunma altında bulunan çocukların okul algısı ile ilişkili olabilecek diğer değişkenlerin de incelenmesi gerekmektedir. Böylece korunma altındaki çocukların istenilen akademik seviyeye ulaşmaları ve okula uyumlarına katkı getirebilecek değişkenler keşfedilebilir ve bu çocukların eğitim sorunlarına ilişkin etkin çözüm önerileri geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, E. (2012). *Ortaöğretim Öğrenci Ve Öğretmenlerinin Okul ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Arpacı, M. ve Yıldırım, C. (2014). İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin, “İmam Hatip Lisesi” Kavramına Yönelik Görüşlerinin Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi (Diyarbakır Örneği). *Toplum Bilimleri Dergisi*. 8 (15). 135-152.
- Aydın, İ. H. (2006). Bir Felsefi Metafor Yolda Olmak. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(4), 9-22.
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları İle İdeal Okul Algılarının Metaforlar (Mecazlar) Yardımıyla Analizi. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No: 177265).
- Balcı, T. (1999). *Yetiştirme Yurdu İle Ailesi Yanında Kalan Öğrencilerin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerinin Okul Başarılarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Bülbül, T & Toker-Gökçe, A. (2014). Okul Bir İnsan Bedenidir: Meslek Lisesi öğrencilerinin Okul Algılarına Yönelik Bir Metafor Çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 63-88
- Cengiz, G. Ş. T., & Kılınç, F. E. (2016). Erken Çocukluk Dönemini Koruma Altında Geçirmiş Bireylerin Aile ve Devlet Metaforlarının Belirlenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 156-183.
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, Öğretmen Ve Yöneticilerin Müdür Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim* (33), 3-13.
- Çocuk Evleri Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Uygulanması Hakkında 2011/02 Sayılı Genelge, *T.C. Resmi Gazete*, 27299,14 Şubat 2011.
- Çocuk Koruma Kanunu, (2005). *T.C. Resmi Gazete*, 25876, 3 Temmuz 2005.
- Elmacı, D. (2016). *Koruma Altındaki Çocukların Korumasında Okulun Rolüne İlişkin Öğretmenlerin, Yöneticilerin ve Alandaki Uzmanların Görüşleri*. (Doktora tezi).Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No: 445811).
- Gürvardar, D. (2001). *Yetiştirme Yurdunda Yetişen Çocuklar İle Ana-Baba Yanında Yetişen Çocukların Umutsuzluk Düzeyinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 13 (1), 239-258.
- Özdemir, M. (2012). Lise Öğrencilerinin Metaforik Okul Algılarının Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim* (37), 96-109.
- Özdemir, M. ve Kalaycı, H. (2013). Okul Bağlılığı ve Metaforik Okul Algısı Üzerine Bir İnceleme: Çankırı İli Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 13(4), 2125-2137.

Koruma Altında Bulunan 13-18 Yaş Arası Çocukların Okul Algısı

- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* (55), 459-496.
- Saral, K. (2013). *Yetiştirme Yurdunda Kalan Ergenlerin Stresle Başa Çıkma Tarzları Eğitim-Öğretim Yaşantılarında Stresle Başa Çıkma Ve Sosyal Karşılaştırma Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. İstanbul: Arel Üniversitesi.
- Sosyal Hizmetler Kanunu, *T.C. Resmi Gazete*, 18059, 27 Mayıs 1983.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yetiştirme Yurtlarının Kuruluş ve İşleyişine İlişkin Yönetmelik, *T.C. Resmi Gazete*, 22462, 13 Kasım 1995.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.